

47 192 / 2020 - UVCR

Vážený pane předsedo vlády, vážení členové Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace, vážení členové předsednictva Technologické agentury ČR,

obracíme se na Vás jakožto zástupci vysokých škol, kteří jsou znepokojeni současným stavem a budoucností financování aplikovaného výzkumu v oblasti sociálních a humanitních věd v ČR. Výzkum, který má za úkol řešit celou řadu klíčových výzev dneška, od stárnutí populace, přes proměny trhu práce a související potřebu proměny vzdělávání po zvládnutí aktuální epidemie nemoci COVID-19 spojené s otázkou důvěry a spolupráce ve společnosti, nemá dostatečné finanční prostředky a do budoucna hrozí i několikaletý výpadek jeho financování.

Program ÉTA Technologické agentury ČR podporuje aplikovaný výzkum ve společenských vědách a humanitních oblastech a v umění (dále jen SHUV), včetně propojení SHUV s výzkumem přírodovědným, technickým či medicínským. **Tímto širokým záběrem je unikátní a nemá v ČR alternativu.** Pokud máme ze společenských změn vynucených pandemií do budoucna těžit, je nezbytné porozumět jejich dopadům na jednotlivce, společenské skupiny a společnost jako celek. Podmínkou tohoto porozumění jsou kvalitní data, jejich analýza a vyhodnocení praktických opatření. Ke zvládnutí současné situace je nezbytné, aby se lidé s celou řadou technologických novinek (např. distanční vzdělávání, terapie na dálku, zapojení humanoidních robotů v péči) a aby vhodně přizpůsobili své chování, což je náročné v situaci nedůvěry k institucím (např. vliv konspiračních teorií, odmítání očkování). **SHUV představuje oporu pro efektivní práci institucí. Zaměření projektů v programu TA ČR ÉTA je toho důkazem.** Podpořeny byly například tyto projekty: „Mapování dopadů ekonomické krize a optimalizace systémů daní, dávek, exekucí a insolvenčních řízení pro zmírnění jejich nepříznivých vlivů“; „Sociální podnikání v ČR v době pandemie COVID-19 a po ní: Rozvoj a implementace krizového řízení“; „Venkovní výuka v době krize: Reflexe distančního vzdělávání na 1. stupni ZŠ v průběhu pandemie COVID-19 a doporučení pro edukační realitu“.

Dotace programu ÉTA TA ČR v 5. veřejné soutěži bohužel nedosahuje avizované výše, a navíc má být výzvou poslední, po níž bude následovat dvouletá mezera v jeho financování. **Jako předsedové obou reprezentací vysokých škol proto apelujeme na podniknutí účinných opatření pro zajištění financování kvalitního společenského a humanitního výzkumu v ČR.**

V současné době vidíme následující nejpálčivější problémy financování programu ÉTA TA ČR:

- celková alokace programu ÉTA dle platného znění programu činí 2,4 miliardy Kč státní podpory. Skutečně byly vydány veřejné prostředky ve výši cca 1,9 miliardy Kč (úhrnem za všechny veřejné soutěže dle dostupné zadávací dokumentace a výročních zpráv). **Nebyla tedy plně poskytnuta plánovaná alokace zdrojů;**
- alokace na poslední 5. veřejnou soutěž je nejnížší za celou dobu trvání programu (vyjma mimořádnou soutěž COVID 19), činí 250 milionů Kč. S ohledem na počet žádostí (526) lze očekávat úspěšnost projektů pod 10 %. **Kvalita návrhů projektů přitom stoupá, uchazeči se na základě úspěšných i zamítnutých projektů zlepšují. Hrozí zmaření mnoha příležitostí pro provádění výzkumu užitečného pro společnost.** Příliš nízká míra úspěšnosti navíc představuje plýtvání lidskými zdroji a penězi na vypracování návrhů projektů i jejich následné vyhodnocování;
- program ÉTA by měl být integrován do navazujícího programu SIGMA s prvním možným termínem financování projektů v roce 2023. Tím by vznikla **dvouletá mezera v podpoře SHUV;**

- z povahy řešených témat (vzdělávání, sociální služby, zdravotnictví, veřejná správa atp.) **nelze očekávat podstatné financování aplikovaného SHUV ze soukromých zdrojů**. V případě dvouletého výpadku financování tak hrozí **dvouletá mezera v provádění aplikovaného SHUV v ČR**;
- **program ÉTA zcela nepochybně prokázal svoji přínosnost a funkčnost**. Jeho ukončení a nízká alokace na probíhající soutěž nejsou strategické a budou znamenat **znehodnocení prostředků vynaložených na jeho vybudování**.

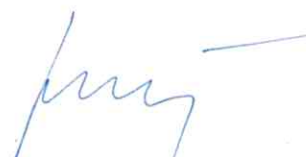
Na základě výše identifikovaných základních problémů se proto na Vás, jako na vrcholné zástupce státní správy v oblasti výzkumu, vývoje a inovací v ČR, obrácíme s žádostí o:

- **navýšení dotace na 5. veřejnou soutěž programu ÉTA a splnění plánu alokace pro tento program;**
- **zajištění vyhlášení dalších výzev programu ÉTA tak, aby nedošlo k výpadku financování aplikovaného SHUV v ČR.** V tomto směru se nabízí například možnost využití prostředků fondu obnovy EU pro SHUV oblast;
- **zachování osvědčených principů programu ÉTA v navazujícím programovém období.** Tento krok ušetří zdroje spojené s nastavováním zcela nového schématu a zajistí potřebnou předvídatelnost a plánovatelnost na straně uchazečů umožňující zvyšovat kvalitu žádostí;
- **o reflektování relevance SHUV pro řešení současných společenských výzev při sestavování národního rozpočtu pro rok 2021 a následující roky.**

V Praze dne 29. prosince 2020

Prof. Ing. Milan Pospíšil, CSc.
předseda Rady vysokých škol

Prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.
předseda České konference rektorů